

הסבל של להיות קפקא

[Sam Vaknin](#)

[Back to Table of Contents](#)

[Download Free Anthologies](#)

[Poetry of Healing and Abuse](#)

[Journal of a Narcissist](#)

[Malignant Self Love Narcissism Revisited](#)

[After the Rain How the West Lost the East](#)

[A World in Conflict and Transition](#)

[saysPhilosophical Musings and Es](#)

I. העיר

מרחוק בנין שנותץ ברעידת אדמה : קירות שנגמרים באמצע, גג מפולח בכידונים של ברזל בנייה. דירות עירומות, אין קיר שמפריד בין לבין הרחוב. רואה סולם מתפורר שמישהו הציב בבהלה, ברגע המדויק, בנסיון להמלט. רואה יונים שנכנסות ויוצאות בחלל שמפקח מתחת למשטח בטון גדול, תלוי על בלימה. בחזית הבניין הזה שעון אבן גדול, המחוגים שלו קפואים. רעידת האדמה הנציחה את התנועה שלו. הוא סמל, הוא הזמן עצמו. חמש ושש עשרה דקות. אנשים קמו להתכונן לצאת לעבודה.

היא רואה אותי מתבונן בשעון ומסתירה אותו ממני בקושי, בכף יד קטנה.

בעיר בלי עבר, שכסף בנה אותה, אחידה, בלי ריח. בנייני דירות גבוהים בחום-אדמדם מתפורר, בקתות עץ שחור, רחובות מנופצים. ילדים צוענים עוברים בהם, מושיטים יד מגואלת בטיט של הנהר ובעשן של המכוניות. הם משכיבים על המרצפות השחוקות של הגשר הטורקי את התינוקות שלהם, חבילות סמרטוטיות שותקות בין ענני זבובים.

אנשים הולכים בעיר הזו בתנועות מתות. נדרש להם זמן להרים רגל אחת ולהוריד אחרת. העיניים שלהם חיוורות, שקועות, השיער קשי. כולם לבושים במכנסי ג'ינס גזורים, או מוטלאים ובחולצות שהשמש וכביסות תכופות הדהו. עגלות מעץ וגלגלי חישוקים, דוכנים מאולתרים מפחיות גדולות של ריבה. קולות חלושים : "סיגריות, פרחים לאהובה, עיתון יומי".

כאן, במקום הזה, עניתי לטלפון בדירה שלי.

אני רגיל לשמוע את השפה המתנגנת השבורה שלהם. הכלאה בין איטלקית להונגרית. דקדוק מתפתל, תחביר שמסתיר יותר משהוא מגלה, שפה של מחתרת, אבל לא של קשירת קשר. בשפה הזו אמרתי "שלום" ומהעבר השני ענו לי בשפה שלי.
לא זיהיתי את הקול, אבל אני אף פעם לא מזהה קולות.

"אני יודע מי אתה ואני יודע איפה אתה נמצא"

זה לא הרשים אותי במיוחד. אני מופיע בטלוויזיה, יש לי אתרים באינטרנט, אני כותב בעיתון יומי גדול.

"תשמע" – הוא אומר (קול זכרי, ליחתי, כמו של מעשן כבד) – "תשמע (אני שומע). בעיר (הוא נוקב בשם), התגלה כתב יד של קפקא." – לא הגבתי, אז הוא הסביר לי – "פרנץ קפקא, הסופרץ הוא כתב ספר, כשהיה בן עשרים, העיר והילד, או משהו כזה ..."

"הילד והעיר" – אמרתי מוכנית – "הוא היה אז בן עשרים. כתב היד אבד".

"לא אבד" – תיקן אותי, היתה עליזות בקול שלו – "נמצא. זה מה שאני אומר לך. נמצא." – הוא מתנשם, נשמע כמו אחד שמחקה התרגשות – "עכשיו, תרשום".

היא מפרשת כל תנועה שלי באדיקות ומושיטה לי עט ודף. מתחת להתחלה של רשימת מכולת, כתבתי את שם העיר וכתובת של מלון ("חמישה כוכבים, אני מבטיח"). אין לי תחושה שקיבלתי הוראות, יותר כאילו אנחנו שני קושרי קשר. לא ברור לי כנגד מי ולאילו מטרה. גם לא ניתנה לי הזדמנות לברר עם מי כי הוא ניתק ובאפרכסת נותר רק צליל שקרטע ונאלם.

עמדתי ליד השידה החומה ובהיתי במראה ובהיתי בי בוהה בי והשפופרת המתה היתה ביד שלי עד שהיא חילצה אותה בעדינות והניחה אותה בעריסתה. היא התנהגה כאילו משהו מאוד לא בסדר, גזר דין שניתן שלא בידיעתי וזה הפחיד אותי יותר מאשר השיחה שהסתיימה. חיבקתי אותה אליי.

"אני חייב לנסוע" – אמרתי לה והיא הנהנה בידענות ורק אמרה: "אני אארוז".

II. היעד

הפקיד בביקורת הדרכונים רשם משהו בקדחתנות מאחורי טופס הכניסה הממולא בכתב היד שלי. הוא לא הרים את עיניו. הלשון שלו, לחה ובשרנית, שימנה שפתיים דקות. בניגוד מפתיע, הפה שלו נראה כמו קו משורטט. מדי פעם דפדף בדרכון, עובר בו באקראי מהסוף להתחלה ולהיפך. סימן עיגולים סביב לכמה מילים, וי ארכנית. רק אז נעץ בי עיני תכלת דלוחות ולא הרפה מפניי שעה ארוכה. אני התמקדתי בעט שלו, יצור חי, מעלה ומטה ולצדדים, בקידה כלפיי ושוב בהתרסה מושמת לנייר, מתיזה בו דיו בכתמים גדולים.

"מטרת הביקור", קול אדיש. "כתב יד אבוד של קפקא" הוא גיחך : "זו כבר אופנה" ולחבר שלו : "עוד אחד", כמעט האצבע שלו מסובבת בורג שחסר לי ברקה שלו. חשבתי (בחרדה) : "מה הוא מתכוון, מה כבר אופנה ומי היה פה לפני?" כשהוא הטיח בי את הדרכון ובו ויזה גדולת מידות. הוא התרומם מעט ממקומו וקירב את הפנים שלו אל השמשה. הבנתי שאני מתעכב כאן שלא לצורך ושכך אני מעורר עוינות יותר מאשר רחמים. יש אנשים שחולשה מעוררת בהם תוקפנות.

בכל זאת, הנושא הצדיק נטילת סיכון אישי מסוים. השאלה אם יש כתב יד אבוד ואם יש אחרים שמחפשים אותו לא היתה טריוויאלית. גם לא יכולתי להניח, מבלי לחוש אי נוחות מתגברת, שהערותיו של הפקיד היו מקריות, מבחינת תוכן, או מבחינת הזדון האדיש שהשתמע מהן. התוצאות שעשויות היו לנבוע מהתעקשותי לקבל תשובות על כמה שאלות ודאי שיהיו חמורות פחות מהדרך של תשובות אלה. דרשתי, איפא, לראות את הקצין הממונה.

שני פקידי הדרכונים – ופקידי הדרכונים בכל שורת הדלפקים – חדלו מעבודתם והביטו בי בחרדה בלתי מוסווית. יכול להיות שהחרדה הזו היתה נגזרת ישירה של מעשי (שכבר היה ברור לי, היו מאוד לא מקובלים) או מעצם הפרתם של סדרים בלתי כתובים (או כתובים, לא יכולתי לדעת). הפקיד שעלעל בדרכון שלי משך בכתפיו, פסע אל מחוץ לתא שלו, הפנה אליי גב שמן ועורף פרי והחוה לי באצבע מורה ללכת אחריו.

דילגנו מעל מסוע מזוודות – הוא בכבדות ואני בקלילות מיותרת (לא היה נבון לעורר את קנאתו). בסמוך לדלת פעורה של שירותים ציבוריים, הוביל מסדרון קצרצר, נתון לתאורה עמומה, מצע בדלי סיגריות, אל גרם מדרגות. חבורת נוסעים התפלגה והניחה לנו לעבור בתוכה. יכולתי לשער בקלות מה חשבו. אנשים מהוגנים אינם מובלים בשעת בוקר מוקדמת על ידי לובש מדים אל מסדרון מאחורי שירותי הגברים. ההמשך הטבעי יהיה צריחות של מעונה או לפחות מאסר ספקטקולארי. אני לא מכחיש שנהייתי להיות במרכזה של תשומת לב כזו, מבועתת ומכבדת, בעת ובעונה אחת. במעלה המדרגות הועם האור יותר ויותר עד שבסופן כבר שררה חשיכה מושלמת ואני נאלצתי לאחוז בזרועו של הפקיד, מגשש וכושל בכל צעד שני. איבדתי את מנין הפניות ימינה ושמאלה אל מסדרון מפולש. הפקיד גנח ועמד לנשום בכבדות. הוא מישש בכיסי חליפתו עד שמצא באחד מהם מפתח ישן למראה ובו פתח את הדלת הראשונה.

הוא נעמד לצד הדלת והמתין שאכנס. בחדר היו שני שולחנות עץ ערוכים בצורת האות T וכסאות מרופדים בבד אפור, קרוע בקצוות וחושף מילוי ספוגי מאובק. על השולחן עמדה מנורה שכופפה לעבר מי שישב בפעם האחרונה בכסא המנהלים. הפקיד טרק את הדלת מאחוריי, נעל אותה וצעדיו התרחקו במסדרון. להד הנקלש הזה האזנתי בלי החרדה שהתחייבה ממצבי. להיפך, מיהרתי להתרווח על כסא המנהלים ולשחק בעט שמצאתי על השולחן. בעודי ממתין אפילו ניקיתי את זגוגית החלון מקורי עכביש חלביים ורוקנתי מאפרה אל פח שעמד לצד השולחן. את כל הפעולות האלה השלמתי בטרם נכנס לחדר הפקיד שהוביל אותי לכאן, לבוש בחליפה אזרחית שהיתה צרה עליו בכמה מידות.

III. חקירה

הוא התיישב בטבעיות בכסא המנהלים שמיהרתי לפנות והעווה את פניו לתחושת חום הגוף שלי. לא היה משהו יוצא דופן בכך שישב על הכסא, בחדר הזה. ציפיתי לכך שיחזור לכאן, אם כי החליפה האזרחית הפתיעה אותי במקצת ולדעתי היתה לחלוטין לא הכרחית, אקט ילדותי של התחפשות.

"אחד מהכפופים למרותי דיווח לי שביקשת לראות אותי" – אמר. החלטתי לשחק את המשחק שלו. למרות שעת הבוקר, החדר שרה באפילה. שאלתי בנימוס אם אוכל להדליק אור.

"זה לא יהיה הכרחי" – אמר – "השיחה שלנו לא תהיה ארוכה עד כדי כך. אני גם לא בטוח בקשר למונח שיחה".

"אותו פקיד רמז שייתכן שאינני היחיד ... הרשה לי לנסח מחדש : שהוא בטוח שאינני היחיד שמחפש אחרי כתב יד אבוד של קפקא בעיר הזו".

"ובכן ?" – ראיתי שאני מאבד את סבלנותו וזה לא הטריד אותי. הוא היה פקיד בעל תפקיד לבצע, בסבלנות, או בחוסר סבלנות. יותר הייתי מודאג מכך שאיבד עניין במה שהיה לי לומר לו. הסימפטיה שלו היתה תנאי הכרחי. כל השליחות שלי היתה תלויה באהדה שלו, ברצון ובנכונות שלו לסייע, אפשר לומר בהתגייסות שלו למטרה שלי. לרגע שקלתי לשחד אותו אבל זה חייב נסיבות הרבה יותר אינטימיות.

קירבתי אליו את פניי והוא נרתע מעט : "אני חייב לדעת" – לחשתי – "זו יותר מסתם שאלה של סקרנות". הוא נותר אדיש.

"אתה יודע משהו על כתב יד אבוד של קפקא ?" והוא : "כל אחד יודע משהו על משהו" – אבל אפילו הוא הרגיש עד כמה התשובה הזו בלתי מספקת. הפוגה ואז : "מדברים. ככלות הכול, זו העיר שבה חי".

לחצתי : "אחת מהן. מדברים על כתב יד אבוד שלו שהתגלה ?"

"מדברים על הרבה דברים, אדוני" – בטון רשמי – "אנחנו עובדי מדינה. יש לנו מחויבות אתית העולה על זו שיש לרופאים, לעורכי דין, לפסיכולוגים ובוודאי לעיתונאים. לא רק שאסור לנו לחשוף את המקורות שלנו – ששייכים, כמונו, למדינה – אסור לנו לאשר ולהכחיש שיש לנו מקורות. אין צורך לומר" – קולו התרומם בתדהמה – "שאינני יכול לפרט לבקשתך – גם אם תנוסח היטב – מה המידע שמסרו לנו מקורות כאלה, אם הם קיימים".

הרמתי שתי כפות ידיים במחווה של התנצלות נכנעת :

"אני מבין, בהחלט מבין, אדוני. אבל, במלוא הכבוד, הרשה לי לנסות ולשכנע אותך בקיומו של הבדל קטן. אני מבקש פרשנות ולא, חלילה, מידע או אפילו פרשנות של מידע שהגיע לידיך ממקורות שלצורך השיחה עשויים להיות קיימים או

פוטנציאליים. חלילה לי, חלילה, חלילה !" – התרגשותי ניכרה בעליל. קמתי ופסעתי מקצה החדר, מן הדלת, ועד קצהו, שולחנו של הפקיד : "אני מבקש פרשנות של משהו שנאמר באופן כמעט רשמי, או, למצער, על ידי גורם רשמי, כמוך, למשל".

הפקיד ישב בעיניים עצומות, כריות אצבעות שתי ידיו נוגעות זו בזו. לבסוף התנער ואמר :

"נבצר ממני לתת לך פרשנות למידע שהגיע לאוזניך מפקיד שלנו באורח לא לגמרי רשמי. יהיה בכך משום עידוד למנהגים פסולים ביותר ואתה הן לא תצפה לכך ממני. שלא לומר שגם אם אציע לך פרשנות – אחת או יותר – למה שאתה טוען ששמעת, יהיה עליה להסתמך על מה שנאמר, אם נאמר והן בנקודה הזו בדיוק אנחנו שרויים במחלוקת עמוקה".

"אתה חולק על כך ששמעתי מה שאני אומר ששמעתי ?"

"כלל וכלל לא!" – הריע הפקיד – "אני חולק על כך שנאמר משהו בכלל. או, אם לשמור על נייטרליות מסוימת, אני משוכנע שאם יישאל, יכחיש הפקיד האמור, כפי שיעשה כל פקיד, שאמר משהו."

הוא גחן אליו כממתיק סוד :

"כולנו בני אדם, אדוני. אתה דורש מאחד, פקיד של המדינה הזו, להיות מלאך. באופן אישי, אני מוצא שזו דרישה מרושעת ביותר, אם כי אני מכיר בכך שבמקום שממנו אתה בא היא עשוייה להיחשב לסבירה, אפילו לשגרתית משהו. אין בליבי עליך."

"אתה מסרב לענות לי" – כבר העטיתי עליי את המעיל שלי וגחנתי לקחת את המזוודה.

"אני לא רוצה שתצא מכאן בתחושה שאנחנו לא גמישים או לא מכניסי אורחים. המדינה הזו שואבת את חיותה מתיירים כמוך ואינה מעודדת נימוסים גרועים. אומר לך רק זאת : שמור על עצמך."

במילים האלה קם המארח שלי ממקומו, חלף על פניי (ריח זיעה מהולה בסבון זול) ופתח את הדלת לרווחה.

"אם תתמיד לפנות בכל הפניות במסדרון ימינה, תגיע אל מסוע המזוודות. המטען שלך כבר שם : מזוודה כחולה גדולה עם מנעול כספת."

IV. מונית

מה שסינוור אותי היה הניגוד בין אפילת החדר לאור המעונן בחוץ. עמדתי בזנבו של תור ארוך. לפניי עמדו אנשים במעילי גשם, מטלטלים במרץ מטריות פתוחות למחצה ומהדקים צעיפי צמר לצוואריהם. נשען על המזוודה שלי המתנתי למונית כשניגש אליי גבר גבוה, כתום שיער : "הסעה העירה במכונית לוקסוס".

הוא היה לבוש בהידור שקט וטוב טעם ולכן שקלתי את הצעתו, החוויתי לעבר התור, אבל הוא פטר אותם בבזז : "אלה מקומיים" – אמר – "לא מהמערב. הם מסוגלים להמתין ככה שעות בגשם, בלי לפלוט הגה, בלי להתקומם. המעשה הכי נועז שלהם יהיה לפתוח מטרייה. אנחנו, אדוני" – הוא כלל אותי ואת עצמו בתנועה מעגלית – "אנחנו שייכים לתרבות אחרת, לעולם אחר. כדאי לך לבוא איתי ולא להמר על סיכויך בתור הזה."

בקול שלו שמעתי משהו נוסף מלבד הפצרה פשוטה לנסוע במונית שלו. גררתי אחריי את המזוודה, אבל הוא לא הניח לי, חילץ אותה מידיי כמעט בכוח והניף אותה אל תא המטען של מכונית מרצדס שחורה. לוחיות הרישוי שלה היו זרות.

"אתה לא נהג מונית" – אמרתי וכמעט מייד התחרטתי על המשפט הזה.

"לא, אדוני" – ענה בשקט והחזיק את הדלת למושבים האחוריים פתוחה עבורי, גם סגר אותה אחריי. הוא התיישב במושב הנהג ועטה זוג כסיות בד לבנות. מבלי להביט בי, יישר את מראת הנהג ופתח בתמרונים להיחלץ מים המכוניות שהקיף אותנו. אחר כך החליק אל כביש רב מסלולים, חוסך בתנועות ומנווט את הרכב הכבד.

"אם אינך נהג מונית, אז מה אתה?" – הזדקפתי במושבי ובחנתי את בבואתי בזוגית חלון המכונית.

"אני נהג, אדוני" – בנחת – "אבל לא נהג מונית. יש הרבה סוגי נהגים, אתה ודאי מודע לכך?" – הוא בחן אותי בסקרנות במראה.

"אנסח את שאלתי אחרת" – יותר מדי התחכמויות מילוליות לבוקר אחד, התחלתי להרגיש קצר רוח – "איזה סוג נהג אתה? אשתמש בכל הגדרה שתבחר ובלבד שתאמר דברי טעם"

הוא צחק צחוק מלא.

"אני נהג בכיר" – אמר – "לא סטנדרדי, קצת משכיל מהמקובל, לבוש היטב וכן הלאה".

הוא נראה מאוכזב כשלא ביקשתי להמשיך בשיחה ואת שאר הדרך עברנו בשתיקה שהלכה והחמיצה. מעט לפני המלון הפנה אליי את ראשו בחצי תפנית: "ביקשו ממני להזכיר לך את ההסכם, לומר לך שמבחינתם שום דבר לא השתנה". הוא לא הוסיף שום פרט, כאילו היה עליי להבין בעצמי את כתב החידה הזה.

"איזה הסכם ומי אלה שמסרו לך את ההודעה הזו?"

הוא טלטל את ראשו והדגיש את התמקדותו הגופנית בדרך. בכניסה למלון נפרדנו ברשמיות קרה, שמחים להפרד. כששאלתי אותו כמה עליי לשלם לו, אמר: "באמת אין כל צורך בזה, אתה יודע. אם הפקידו בידיי את ההודעה שמסרתי לך, מובן לך שאינני מצפה לתשלום דמי הנסיעה. ההפרזה הזו מיותרת." – הוסיף בעלבון.

נכנס למכונית וטרק את הדלת. אחר כך, סובב במרץ את ידית שמשת המכונית וקרא מבעדה: "קיוויתי ממך ליותר מזה, אדוני".

שוער המלון הצטרף אליי והביט במכונית המתרחקת.

"נהגי מוניות" – היה לו קול זקן ומאשים ומפני שלא רציתי בשיחה, הנהנתי בסתמיות.

"אסון" – אנפף השוער – "בימינו כל אחד מקבל רשיון ומתחיל מייד להפקיע מחירים ולרמות את התיירים. הם הורסים את מטה לחמנו – הם ופקידי ביקורת הדרכונים" – הוא גיחך לעברי וקרץ. אחר כך נופף באגרוף קפוץ לעבר המכונית מתרחקת: "החוק אשם, בכל אשם החוק".

ואליי: "ידעת שכל נהג מונית מוסמך לקבוע את התעריפים שלו בעצמו?"

נהג מונית שעמד לידו טפח על בטנו ואמר בשביעות רצון עצמית: "החוק הוא שאנחנו קובעים את החוק" וכולם פרצו בצחוק פרוץ, השוער ונהגי המוניות ואפילו תיירים שהיו שם ולא הבינו מדוע הם צוחקים. לא היתה לי ברירה אלא להצטרף אליהם.

V. הודעה

עובד מלון מבוגר ושחוח גרר את המזוודה היחידה שלי והעמיס אותה, במאמץ ובגניחות, על עגלת מטען. כשסיים, השתחוה עמוקות, כמו אחרי הופעה. טמנתי שטר מקומט בידו, התעלמתי מהמחאות המעושות ("זה באמת הרבה מעבר למגיע לי, אדוני") וחציתי לובי של כורסאות עור בלויות, עד לדלפק קבלה מעור שרוט, משויף במאות ידיים. מאחורי הדלפק הזה ישב, משועמם בעליל, גבר שמן, לא מגולח, לבוש במדים ליצניים של מלון פאר לשעבר. הוא מולל מסנן של סיגריה בין שתי אצבעות צהובות והניח לטלפון לצלצל ארוכות.

המתנתי שהצלצל ייפסק וגם הוא המתין. בסוף אמרתי: "יש לי הזמנה לחדר ליחיד, לשבוע, במלון הזה."

הוא נראה כמי ששוקל אם לקום אבל בסוף נאנח, כאילו נזף בי, קם וניגש אל כרטסת שהיתה נתונה בקופסא שחורה בעלת מכסה.

"מה השם?" – אמרתי לו והוא שלף כרטיס מצהיב, גדוש רישומים ומחיקות מהקופסא. אז הפנה אליי גב וחिפש מפתח בארון עץ גדול. הכתפיים שלו היו מלאות בקשקשים והמעיל כולו מדוהן. אני לא יודע למה אני שם לב לפרטים כאלה, הם עושים לי רע.

פקיד הקבלה דחף לעברי טופס והטיח בדלפק עט פלסטיק זולה. תחבתי את הטופס הממולא בין דפי הדרכון והושטתי אותו בחזרה. הוא שם מפתח על הדלפק וכשעיניו מתחמקות אמר: "חדר 301".

גחנתי כלפיו. יכולתי להריח את האלכוהול בפרצים הקטנים של נשימתו. יכולתי להריח את הזיעה שלו. היה בה פחד וזה הפתיע אותי מאוד. לא יכולתי לשאול אותו ממה הוא מפחד. במקום זה שאלתי מי הזמין עבורי את החדר.

הייתי מוכן לגסות, לא לאימה שעיוותה את הפנים שלו, מסיכה פצועת פה, עיניו חורגות מחוריהן. אחר כך נמלט, ממש בריצה, אל חדר אחורי וטרק דלת זכוכית. עמדתי שם לבד, בלובי דמוי הקתדרלה, נברשת הטילה בי אור עמום וצלילי השאלה קפואים כנטיפים ביני לבין האיש המבועת.

המעמד הפך להיות מגוחך. סגרתי מאחוריי את הדלת המתקפלת של מעלית הכלוב המתכתית ולחצתי על כפתור הקומה. ברגע האחרון אחז מישהו בדלת ופער אותה בכוח לרווחה. המעלית נבלמה ונותרה תלויה מעט מעל רצפת הלובי. פנימה נכנס, מתנשם ומיוזע, המזוודה שלי אחוזה בשתי ידיים מוצלבות, השוער הזקן. הוא שב ולחץ על הכפתור ורק כשהיינו בין קומה לאחרת, אמר לי: "שמעתי מה ששאלת". למדתי לא להיות מופתע. הושטתי לו קופסת סיגריות. זיפי הזקן שלו הלבינו באור הניאון והפה שלו רטט כשליקק סיגריה למלוא אורכה. המעלית נבלמה ברתיעה והוא נדחף אליי ונסוג לאחור, ממלמל התנצלות.

הוא יצא אחריי, גורר את המזוודה בקושי ומתנשם בכבדות. רציתי לעזור לו, אבל הוא הביט בי בעיניים קמות, פגוע ואני ויתרתי. היה לו מפתח אב ובאמצעותו פתח את הדלת והניח לי להכנס. ריח עשן עבש עלה מן השטיח ולמרות נקיונו של החדר דימיתי לראות בו עננת אבק.

השוער הושיט שוב יד ולרגע אחד התקוממתי, הרי כבר נתתי לו תשר פעמיים. אבל אז ראיתי את המעטפה הלבנה המוארכת. השוער, העיניים החכמות והזקנות שלו, היד המקומטת, קופסת הסיגריות שבלטה מכיס המקטורן.

לפתע סחרחר, התיישבתי על פאת המיטה. בידיים קרות ולחות פתחתי את המעטפה.

כשהרמתי את עיניי, הוא כבר לא היה שם והדלת היתה סגורה.

VI. במיניסטריון

המיניסטריון היה בארמון ששופץ, במרכז העיר. הוא היה מוקף גן פרא ובו פכפכה מזרקה מוזנחת למראה, שבר אשה וזנב דג, או משהו אכול ירוקת כזה. במלון, בבוקר, פקידת קבלה חייכנית וצעירה שרטטה בנכונות מסלולים על מפה זעירה ששלפה ממגירת השולחן שלה.

"אנחנו כאן" – אמרה (צלב גדול) והמיניסטריון כאן (ריבוע שונה צלעות). כשראתה שאיני עוקב אחרי הסבריה אמרה רק: "בעצם כל הדרכים מובילות למיניסטריון. כשתצא מהמלון, פנה ימינה או שמאלה, זה באמת לא משנה. לך בכוונה להגיע למיניסטריון ואני משוכנעת שתגיע לשם".

אמרתי לה שאני חושב שההוראות האלה מוזרות מעט. היא נשכה את שפתיה והצביעה שוב על המפה: "תראה בעצמך" – אמרה – "כל הדרכים נגמרות

במיניסטריון. אני לא יודעת למה זה ככה, זה לפני התקופה שלי. אני חושבת שזה משיקולי בטחון או משהו כזה. אם תתבלבל, פשוט עמוד והבט למעלה, בזווית של ארבעים וחמש מעלות. הבנין הלבן שתראה בראש גבעה, עם אכסדרת עמודים, זה המיניסטריון. אני מכירה כאלה שמסוגלים, ביום יפה, לראות את שני הזקיפים בשער" – היא הסמיקה.

אבל היה שם רק שומר סף אחד. הוא לבש מדים של שירותי הבטחון וחגר אקדח גדול באורח מופרז על מותניו. העיניים שלו התרוצצו מצד אל צד. הוא נעמד בפתח וחסם אותו כליל, אי אפשר היה לעקוף אותו. שביל קטן, בין ערוגות פרחים, טיפס אליו והסתיים במקום שבו עמד. הושטתי לו את המעטפה הלבנה בלי אומר והוא נטל אותה בלי אומר ושלף מתוכה את העמוד הריק ברובו.

שעה ארוכה עיין במילים הספורות שעל הדף ואחר כך – עדיין באלם – החזיר לי אותו ואת המעטפה. כשהתמשכה השתיקה, אמרתי בחוסר נוחות :
"אני חושב שאני אמור לפגוש אותו, תוכל לבדוק, בבקשה ? (מסרתי לו את שמי)"
הוא סקר אותי מלמעלה ועד למטה ואמר רק : "זר" בנימת שאלה.

"זר" – אישרתי – "הגעתי הנה במיוחד. אתה יכול בפירוש לומר שהזמנתי למרות שהכל התנהל בטלפון ומלבד הנייר הזה שבידיך, אין לי הוכחה".

"כן, זה לא הרבה" – אמר ונראה כחוכך בדעתו. פעם אחת אפילו הושיט יד, דרך חלון זעיר, אל טלפון שחור ומיושן שעמד בסוכת השמירה – אבל חזר בו.

"ראה" – אמר – "אני רוצה למנוע ממני ובוודאי ממך את המבוכה הלא מבוטלת הכרוכה בזיהוי בלתי נכון. בכנות, זו לא רק שאלה של אי נוחות. במידה ניכרת של סבירות ניתן לשער שמי שהזמין אותך התכוון לפגוש אותך ורק אותך. גם הענין שלך בלפגוש מישהו אחר מוגבל, מטבע הדברים. אנחנו צריכים לשקול יחד את היתרונות הכרוכים בקיום פגישה כלשהי ולו עם האדם הלא נכון מול החסרונות שבאימוץ החלטה כזו. במילים אחרות : מדוע טרח מי שטרח להזמין אותך ולא מישהו אחר ומדוע בחר בדרך שבה עשה זאת ? אם הדברים שיש לו לומר יכלו להיות נחלת הכלל, ודאי לא היה מהסס להזמין כל אחד אחר. אבל ההזמנה הזו" – תקע אצבע ארכנית ולבנה במעטפה – "מיועדת רק לך. אחרי שתעשה בה שימוש, היא תאבד כל ערך ותוכל להפטר ממנה בלב שלם. נשער : אולי מסוכן לפגוש מישהו אחר ? משהו חשוב יכול להתעכב, משהו נורא עלול להתחולל, דברים לא רצויים ייאמרו ויישמעו באוזניים הלא נכונות".

קטעתי אותו : "אני מסכים אתך בכל לב. הרי לכן ביקשתי את עזרתך למצוא מי הזמין אותי. כעת, אולי נוכל לברר מי זה, להודיע לו שהגעתי, כפי שביקש ולאפשר לי להכנס ולפגוש אותו ? באתי מרחוק, כפי שאתה יודע".

הוא רמז לי להגיש לו שנית את המעטפה. הפעם עיין בה ובדף שבתוכה בעמקות.

"אתה יודע כמה זמן המיניסטריון הזה קיים ?" – לא המתין כלל לתשובה – "מאות שנים של תכתובת, של פעילות, של צרכים ותגובות לצרכים, של פחדים. הכל מתועד. הכל רשום ומתויק בקלסרים. כל שנה נוספים חדרי ארכיון, פנקסי רישום, פרוטוקולים, מסמכים והעתקים ומפתחות וקטלוגים לכל אלה. רק המפות של

המבנה הזה מסתכמות בכרכים התופסים חדר שלם. " – הוא נחר בבזו – " ואתה בא אליי עם פתק ובו כתוב תוארו של אחד העובדים. צירוף של שלוש מילים, כולן נסמכות, כל אחת בפני עצמה חסרת מובן, נטולת משקל, עמוד שדרה. תת, סגן,

מדור ה – " הוא עיין מחדש בפתק בגבות קמוצות – " ומצפה שאני אלמד מהנייר הלבן הזה, אסיק משלוש המילים הסתומות האלה את ההיסטוריה האישית שלך.

זה בודאי מסלול מפותל, שהרי אינך צעיר, שהוביל אותך אל הנקודה הזו ברגע

המסויים הזה. ודאי תבין, אדוני" – קולו היה קר – "שאתה שוב דורש את הבלתי אפשרי מעובד מדינה".

"שוב?" – אמרתי בהפתעה, נסוג צעד לאחור – "איך...".

"זה לא משנה" – טרד אותי שומר הסף מעליו – "יש לך נטייה להצמד אל הדברים הפחות חשובים בעלוקתיות אנליטית בעודך מניח לנתחי חיים שלמים, לעובדות בגודל פיל, לחלוף מולך ולצידך בלי שום תגובה. מה שחשוב הוא לא מאיפה אני יודע מה שאתה חושב שאני יודע על סמך פליטת פה כזו או אחרת. כבר עשו את הטעות הזו לפניך, אדוני. מה שחשוב הוא לקיים את הפגישה שלשמה עברת דרך כל כך ארוכה. פגישה שהיא חשובה לשני הצדדים, שהרי גם הצד שכנגד טרח טרחה ולו בהבאת הפתק הזה אליך."

משכתי בכתיפי בחוסר אונים והוא לא החמיץ את התנועה.

"אל תתייאש" – אמר במרץ – "בוא נשים את הגולגלות ביחד. אתה מגיע לארץ זרה. במלון מוסר לך – שוער, אני מניח – הזמנה. רשום בה תוארו הרשמי של מישהו לא מזוהה שמבקש לקבוע איתך פגישה, או כך אתה מניח. ודאי תודה שזו התנהגות מוזרה, בחירה בדרכי התקשורת לא שגרתיות מצידו של מי שמעוניין בפגישה" – מעודד מהנהוני המשיך – "מצד שני, הנה הדף. ראייה חפצית, אם מותר להתבטא כך, מרשיעה ומעוררת תקווה בעת ובעונה אחת. אז מה אתה עושה? הולך קדימה. זו נטייה טבעית שלכם, הבאים מהמערב. אתם לכודים באשלייה ענברית של קדמה וקוויות. אבל, נסה ללכת אחורה ומי יודע מה יקרה. לך ממני ששלח את הזימון הזה ואל הזימון במקום מן ההזמנה אל השולח".

רציתי לומר דבר מה, אבל הוא הושיט אצבע דקה ומגודלת ציפורן אל שפתיו והחזיר לי את המעטפה.

"כעת" – אמר – "לך לך, הן אתה רואה עד כמה אני עסוק. בהחלט לא ייתכן שאכלה את כל זמני על אופנות כאלה או אחרות. מתן שירות, במסורת שלנו, הוא דבר מוגבל יותר. אני יכול לכוון אותך אבל בשום אופן לא מעבר לכך. את כל ההכרעות אתה מקבל ואתה נושא בכל האחריות וסופג את כל העונשים. אני נאלץ, איפא, לאחל לך יום טוב."

ובמילים האלה נכנס שומר הסף אל הבקתה שלו, סגר את דלת העץ המרושתת מאחוריו ונעל, ליתר הדגשה, את תפס החלון.

VII. המפגש

למלון חזרתי בדרך אחרת מזו שבה הלכתי קודם. בכך התאשר מה שהנחתי, שאם כל הדרכים מובילות מהמלון שלי אל המינסטריון – מתחייב שגם ההיפך יהיה הנכון. זה היה יום אביבי במפתיע ונהניתי לראות את ההמולה העסקנית שאפינה את הכרך הזה. בקרנות רחוב הפעילו אנשים בשכמיות צהובות פטישי אוויר בהתלהבות רעשנית. אחרים נשאו שלטים אדומי שוליים והציבו אותם בגאווה לצד בורות פעורים. מכוניות שירכו דרכן באיטיות שלווה מסביב למכשולים האלה, למרות הכשלון המוחלט במיניסטריון יצאתי משם בתחושה טובה. ככלות הכל, שומר הסף, שלדעתי היה בעל תפקיד בכיר בהרבה משניתן היה להבין מהתואר שלו, לא היה עוין. ניתן אפילו לומר שניסה לעזור עד כמה שיכול היה מבלי לסכן את עצמו. גם מראה הגן המוזנח מסביב לארמון היה מבטיח: במקום כזה לא מענים אנשים.

התחלתי לשרוק ולקפץ על רגל אחת, מתעלם בהתרסה ממבטיהם של עוברים ושבים. אנשים עניים היו, מכונסים במעילים אפורים מחומר סינתטי זול. הם הלכו, ראשם שחוח, כתפיהם מכונסות זו אל זו, חסידות של חורף. לעומתם, אני חשתי את משקל הגוף שלי כמו הבטחה שקטה, כמו עוגן. לעומתם, הייתי לבוש היטב וגרתי

במלון חמישה כוכבים, הייתי עתיד להפגש בקרוב עם דמות בכירה במיניסטריון. בהחלט לא היה על מה להתלונן ביום כזה.

בדלפק הקבלה שירת פקיד הקבלה שעבד בו בלילה הראשון לבואי. בירכתי אותו מדלת הכניסה ואף טפחתי על שכמו כשהגעתי לדלפק. הוא נראה מבועת אף יותר מהרגיל, אבל עכשיו רק עורר בי המראה הזה פרץ צחוק. כשנרגעתי, ראיתי שידו מושטת לפניו ובה מעטפה כחולה, שונה למראה מהמעטפה הראשונה, זו שנתן לי השוער.

"זה הגיע עבורך, אדוני" – אמר בשקט והניח אותה על הדלפק.

היא היתה נטולת כל סימנים מזהים, השם שלי בכתב יד מסולסל, לבטח נשי. הפכתי את המעטפה, אך מלבד סימני הדבקה לא ראיתי דבר.

"סלח לי" – אמרתי. כשלא הגיב, המשכתי ביתר תוקפנות: "אני מדבר אליך".

הוא הרים את ראשו באיטיות, שמט מידיו ערימת מסמכים, שבהם עיין. לרגע נראה כמי ששוקל להכות אותי, אחר כך ריסן את עצמו והנהן בראשו קלות, לאות שהוא מקשיב.

הרגשתי לא שלם עם אובדן השליטה שלי. ידעתי, שאם יסכים לסלוח לי, תשוב אליי העליצות, שאיבדתי עם כניסתי למלון.

"סליחה" – אמרתי – "אבל באמת אין לך סיבה להיות גס רוח ולהתעלם ממני.

האמן לי שאין לי שום כוונה לדרוש ממך דרישה החורגת ממה שמקובל שאדם בתפקיד עושה למען אורחיו. אינני מזלזל בך ואינני רומז שאתה נחות ממני בשום דרך. להיפך, במקרה הזה אני זקוק לעזרתך, מה שמציב אותי בעמדת נחיתות כלפיך. יש קושי בלהודות בהזקקות, גם מבלי להתקל בקור ובעוינות."

"אני חושב שאדוני מפריז" – ענה לפתע – "אני מיעץ לאדוני לא להמשיך בקו של התקפה. אני פקיד הקבלה במלון הזה וככזה מוטלות עליי חובות מחובות שונות, שחלקן נוגעות לגורלו של אדוני באופן הכי ישיר, יאמין לי. לא הכל אני חופשי לפרט, אבל כמי שרוחש לאדוני אהדה מסויימת, מוגבלת – אך מעבר למה שאדוני חושב – ירשה לי ליעץ לו שלא לשחוק ולבזבז אותה. בנסיבות של ימינו ויותר מזה בנסיבות של העתיד, אדוני עשוי למצוא שהוא נזקק לכל קמצוץ של רצון טוב מצד הסובבים אותו ויהיה מעמדם נחות ככל שיהיה" – הוא נפנה חזרה אל גל המסמכים.

"רציתי רק לשאול אותך מי מסר את המכתב הזה" – אמרתי בנמיכות רוח.

"איני יכול לענות לך, מי שהביא את המכתב ביקש שלא אמסור פרטים" – אמר, מעבר לגבו.

"אתה תמסור לי ועוד איך!" – חבטתי בדלפק – "אני אורח במלון הזה. אני זכאי ממך לנאמנות העולה על הנאמנות שאתה מפגין כלפי אותו שליח אלמוני. אם זו שאלה של כסף, אשלם לך, ברור שיש לך מחיר ואני מקווה שלא תפקיע אותו דווקא בהזדמנות הזו. רק בלי הצביעות הזו, האבירות המוסרית הפתאומית. כאורח, אני מבקש ממך להמשיך להיות מושחת לעוד כמה דקות ומוכן לפצות אותך על הסבל הכרוך בכך."

הוא התבונן בסצינה הקטנה שחוללתי בלי הפתעה, אבל הוא צופף את גבינו ושני קמטים עמוקים, משני עברי אפו הפכו את פניו למסכה.

"זו טעות גדולה מצידך לפרש כך את מניעיי" – אמר בקול קרחי – "אומר לך מי הביא את המכתב. לרדת לשורש הדברים, זה הימור, שבחבל הארץ הזה הסתיים ברע בדרך כלל. אתה מבקש לדעת משהו עכשיו שיתגלה לך, ממילא, בבוא הזמן. לצד שכנגד אין ברירה אלא לחשוף בפניך את כל הקלפים. אבל ההתעקשות שלך להקדים אותו ביממה, בשעה, ברגע – עליה תשלם מחיר שבנסיבות נורמליות הוא מיותר לגמרי."

הוא פשפש בערימת ניירות ושלף כרטיס ביקור מוטבע באותיות זהב.

"קח" – מחר כבר יהיו לך שניים כאלה. על השני תשלם הרבה פחות מאשר על הראשון."

האיומים הלא מוסווים, אך המעורפלים האלה, הותירו בי משקע כבד של דכאון. התחושה הטובה של הבוקר פינתה מקום לרגש של עליבות ושל עצבות, כאילו מתרגש אסון גדול על מישהו היקר לי, כאילו אני הבאתי עליו, בעקשותי, את האסון הזה.

פקיד הקבלה חש, כנראה, בליאות הזו, שכן גחן אליי וכמעט לחש באוזני :
"את כל ההצגה הזו עשיתי בעיקר למענו" – והצביע לעבר דמות שישבה באחת הכורסאות, גבה אליי ורק מגבעת הומבורג משובחת הציצה מעבר למסעד – "הוא מחכה לך. אודה לך על טיפ קטן, אם לא יקשה לאדוני."
בפיזור דעת, ידי מושטת לאחור, נתיי לו שטר מקופל, כנראה עריך גדול, לפי ההתלהבות שבה הודה לי. התקדמתי אל הכורסא ועוד לא הספקתי להקיף אותה עד שקול הורה לי לעצור.

"לך לחדר, אני אצטרף אליך, לטובתך, אסור לנו להיראות ביחד."
נצח לאחר מכן, דפק מישהו בדלת ונכנס מבלי לקבל רשות.
זה היה איש עכברי : אף שגלש באלכסון ממצח צר אל שפתיים דקות, קמוצות. אבל העיניים שלו הן ששייכו אותו לעולם החי : קטנות, בורק, מתרוצצות, כמעט מפוחדות. בידיים נתונות בכפפות שחורות סגר בזהירות, בלי קול, את הדלת מאחוריו וסקר את החדר במבטו. ניגש אל החלון והציץ למטה מבעד לוילון, נכנס לשירותים והסיט את וילון המקלחת.

אחר כך, מבלי לפשוט את מעילו, שהיה כבד ויקר מאוד למראה, או את הצעיף שלו שכרך בסיבוב כפול מסביב לצווארו – משך כיסא והתיישב עליו כמו על סוס : המשענת לפניו, מסמך עליה שתי ידיים משולבות, רגליו פשוקות.

"שלום" – אמר – "אני מבין את הפתעתך. אני מזדהה עם הרתיעה, אפילו הסלידה, שאתה חש, מטבע הדברים. אבל אין לנו זמן להפגנת אמפתיה. בעצם, אין לנו זמן לשום דבר אחר." – הוא התנשם כמי שמשקולות ברזל כבדות מונחות על חזהו – "ראשית, חשוב לנו מאוד שתדע שלא אנחנו שלחנו אליך את המכתב שזימן אותך אל המיניסטריון" – הוא קטע את השאלה בהניחו יד פרוסה על פניו – "אל, אל תשאל, זו ארץ לא גדולה, הכל ידוע, בודאי נושאים כמו המכתב הזה, שהשיבות שלהם אינה ניתנת עדיין לאומדן מדוייק, אבל היא ניכרת" – הוא קם בהתרגשות מהכסא, חצה את החדר מספר פעמים, הזיח וילון והביט אל החצר ולבסוף נשען בגבו אל הקיר.

"כשהגעת הנה, הבנו שהחלטת" – אמר בקול רוטט – "אתה חשוב, אבל זה לא מקנה לך את הזכות להתעלל בנו. אתה חייב לאשר את המחוייבות שלך. למרות שהתפקיד שלי הוא להשפיע עליך, אני מתעלה על עצמי ומתעלם במידה מסוימת מהוראותיי. אני... אנחנו סומכים על ההגינות שלך, על חוש הצדק. אני בטוח שלא תחזור בך."

הוא גישש בכיס הפנימי של המעיל שלו ושלף קופסית מתכת מוזהבת ובה כרטיסי ביקור. אחד מהם הניח על פאת המיטה, במרחק ממני, כאילו חשש.

"מי אתה ?" – הוא פטר את השאלה בהינף יד : "אני מתוודך. אני לא באמת חשוב. תוכל לומר שהתפקיד שלי זה לגרום לשני הצדדים לראות את האור וגם איש את רעהו. בני אדם מנהלים משא ומתן עם עצמם, טועים, רואים בהשתקפויות שלהם בני שיח. אני שם כדי לנפץ את המראות, משלמים לי על זה." – הוא גיחך והעינייניו שלו התרוצצו ביתר פראות. פתאום עצר ופנה אליי :

"לפעמים אני טועה, למרות עשורים של ניסיון. אתה ערמומי מעבר לחששותינו היותר פרוצים. אולי כבר החלטת, אולי אנחנו מבזבזים משאבים לריק, מנסים

לשכנע אותך ללכת בדרך שאתה הולך בה כבר מזמן. – הוא נשמע כועס ומשועשע בעת ובעונה אחת.

שוב הלך בחדר בחוסר סבלנות : "במקרה שכך, הרשה לי לומר לך שזה משחק שבו אתה מכתוב את הכללים, זה נכון. אבל כלי הנשק שבחרת יכולים להיות מופנים נגדך. אם תשחק משחק לא הוגן, כולנו נשחק בו. על העלמה נגיב בהעלמה, על שקר בכזבים ועל מניפולציה בהיפוך מוחלט של התפקידים. במילים אחרות : אני נותן לך, בהגינות שאינה מקובלת כלל במסחר, הזדמנות אחרונה לענות לי בחיוב. סירבת להתחייב בפני השליחים האחרים שלנו. לא נמשיך לשלוח אנשים לנצח, אתה יודע." "האמן לי, אדוני" – גמגמתי – "שלא הבנתי מילה ממה שאמרת ואני לא יודע מה אתה מבקש ממני ואיך אני יכול לרצות אותך." הוא התבונן בי בהערצה ואחר כך משך בכתפיו :

"ממך לא ציפיתי לתשובה אחרת" – אמר – "אתה שחקן קשוח, זה ידוע, לכן בחרנו בך. אני מאחל לך הצלחה במיניסטריון, למרות שדעתי היא שאתה מקשה על עצמך. לא תיטיב את התנאים המוסכמים באמצעות העמדת פנים של שכחה. בכל אופן, היה זהיר. יש הרבה כוחות מתחת לפני השטח."

במילים האלה מיהר לעבר הדלת ופער אותה בתנועה פתאומית. הציץ מעבר למשקוף ואז טרק את הדלת בחוזקה, מבלי לעזוב את החדר. בידיו סימן לי לשתוק ואני החלטתי לציית לו, הוא נראה כה משוכנע ומשכנע במעשיו.

הוא רמז לי להתקרב אליו ואותת לי להכנס אל חדר השירותים ולהצמיד אוזן לכותל. בהתחלה לא שמעתי דבר מלבד גרגור המים בצינורות הישנים ושברי מילים שנישאו מחדרים אחרים. ואז, בהדרגה, בחדר הסמוך, בבהירות מקפיאת דם, שמעתי את עצמי אומר :

"האמן לי, אדוני, שלא הבנתי מילה ממה שאמרת"

אבל כשפניתי אליו, כבר לא היה. מהחדר הסמוך שמעתי את קולו :

"ממך לא ציפיתי לתשובה אחרת"

ואז קול סליל ההקלטה המסתיים ולחישותיהם המהוסות של הטכנאים המפרקים את הציוד.

VIII. שיחת חוץ

עמדתי בשירותים משעין מצח על אריחי חרסינה קרים. לא חשבתי. פחדתי לזוז. כששבתי לחדר, קרסתי לצד המיטה ועיינתי בכרטיס הביקור. אותיות זהב : "הקרן לשיקום אוצרות תרבות." שום פרט אחר : לא שם, לא מספר טלפון, לא כתובת. אבל זה היה טוב יותר מלא כלום. כרטיס ביקור זהה לכרטיס הביקור שמסר לי פקיד הקבלה.

פשפשתי בכיסי, המכתב נח שם, מקומט. במעטפה היתה הזמנה, שנראתה לי זהה לחלוטין להזמנה הראשונה.

היא הרימה את השפופרת בצלצול הראשון, כאילו המתינה ליד הטלפון מאז שנסעתי. כן, הוא התקשר שוב, מי שהזמין אותי לפה. אמר שיהיה בקשר.

אחרי זה ישבתי על המיטה הסתורה והכרחתי את הטלפון לצלצל. במסעדת המלון ניגנה תזמורת צוענים וצרצר חכך כנפיים בתוך החדר. הטלפון לא צלצל.

הרבה אחרי חצות התעוררתי, שטוף זיעה חמה. החדר ההביל, כאילו הרתיחו בו מים. מן השירותים עלו קולות הצנרת המתפוררת. הטלתי את השמיכה מעליי

וקמתי. נשען בשני מרפקים על הכיור, סמכתי מצח לוחט על ברז המתכת הקר

ועצמתי עיניים. המלון טבל בדומייה בלתי מופרת, חורשת רע, כאילו התרוקן

מאדם. מהחדר הסמוך לא נשמע קול. ידעתי שמי שצותנו לי לא יכלו לעשות כן בלי שיתוף הפעולה של הנהלת המלון, או, לפחות, של מי מהעובדים, אולי פקיד הקבלה.

תאוות בצע, או פחד, המניע לא היה ברור לי. מאחורי החיוכים, הקידות, האדיבות עמדה הקנוניה הזו. הצביעות הטרידה אותי. לא פחדתי והופתעתי שלא פחדתי. אבל היתה בי האי נוחות הנגרמת לנו כשאנו מגלים קן מקקים מאחורי אריחי השיש של מטבח מפואר, הניגוד הזה, הקבס המטפס לפה. כשהטלפון צלצל, כבר הייתי מותש.

"אתה לבד?"

"מי שואל?" – זעם גאה בי – "אתה לא חושב שהגיע הזמן שאדע מי אתה, מי שלח אותך, מי הזמין אותי ולמה אני פה? אני מזהיר אותך: או שאקבל תשובות מלאות מייד, או שאני עוזב את המקום הזה מחר בבוקר!"

"יש רק טיסה אחת בשבוע בחזרה" – אמר בן שיחי – "והשבוע היא מלאה. מובן שתוכל לנסוע במכונית שכורה. אבל הם לא שמעו על כרטיסי אשראי, הכל במזומן ועוד פקדון בגובה מחצית משווי שרירותי לחלוטין של המכונית. כעת, חדל לבזבז זמן. אתה כבר לא ילד וכשלקחת על עצמך את המשימה הזו ודאי לא האמנת שאתה יוצא לנופש. אני מתאר לעצמי שכבר יצרו אתך קשר."

"קשה לי לענות" – הגבתי בסרקזם – "כיוון שאני לא יודע מי הם ולמה כל המסתורין הזה בעניין אקדמי כמו כתב יד אבוד של סופר."

הוא פלט צחוק כלבי קצר ויבש: "התממות לא מתאימה לך."

משום מה חשתי אשם: "מישהו מהקרן לשיקום אוצרות תרבות היה פה."

הוא שרק בהשתאות: "הם לא מבזבזים זמן, מה? ישר מהקרן הגיעו אליך. כבר חשפו את עצמם. זה טוב, הם נואשים, זה רק יעלה את המחיר, שממנו – כרגיל, אגבה עמלה צנועה."

"מחיר?" – אמרתי בחוסר הבנה – "אתה מתכוון מה שצריך לשלם עבור כתב היד?"

הוא נאנח. "אלוהים" – אמר לבסוף – "אתה עקשן. בסדר, אם אתה מעדיף להמשיך לשחק את התמים בעולם קפריזי... אני מבין את הצורך שלך להגן על עצמך, אבל אני בצד שלך. זו טעות לא להבחין בין אויבים לידידים. אתה נוהג בכולם במידה שווה של עוינות ושל חשדנות. תמיד היית כזה. זה מעייף את הסובבים. אפילו אני, שתמריץ כספי נאה ממתין לי, עשוי להרים ידיים, להשאיר אותך לבד. להיות האומנת שלך, זה לא חלק מהתפקיד שלי."

"קטעתי אותי באמצע" – המשכתי בתחושה מתגברת של דחיפות – "כשהגעתי, ביום הראשון, מסר לי השוער זימון למיניסטריון..."

"פגשת שם מישהו?" – הוא נשמע מסתייג ולהוט בעת ובעונה אחת.

"שומר הסף שם אמר לי שאין בהזמנה די פרטים. באמת נרשם שם רק תוארו של מישהו. שומר הסף לא הצליח לזהות במי המדובר. חזרתי כלעומת שבאתי."

אנחה של רווחה – אולי של אכזבה, לא היה ברור לי – ואז: "כשפגשת את נציג הקרן, קרה משהו מיוחד?"

סיפרתי לו על הציתות והוא קילל: "הם לא סומכים אפילו על עצמם. אבל אפשר לומר שהכל מתנהל בסדר הנכון, הבלתי נמנע" – הוא צחקק – "שמור על עצמך. יש שם, כנראה, מי שאינם מרוצים מהעסקה הזו. אל תעזוב את חדרך במלון, אלא אם ברור לך לאן אתה הולך."

הוא ניתק. מן השפופרת עלה צליל החיוג המקוטע ואחר כך נפוצים אטמוספריים.

IX. המתווך

כשהתעוררתי, השעה היתה מאוחרת למדי. שמש חורפית לבנה הסתננה דרך
הווילונות הדקים והטליאה את השמיכה באור. כעבור מספר שניות, הבנתי שהטלפון
מצלצל והרמתי את השפופרת הכבדה.

"אדוני?" – זו היתה פקידת הקבלה הנחמדה – "אני מתנצלת אם הערתי אותך,
אבל מישהו ממתין לך כאן משעות הבוקר המוקדמות."
קול מוכר עלה בשפופרת: "קיוויתי שתرد למטה, בוקר טוב. רק עכשיו הרשיתי
לעצמי להתקשר אליך."

"סלח לי" – אמרתי אבל יש לי כאב ראש. מנסיון של 36 שנים, המצב משתפר רק
אחרי שאני מתקלח."

הוא צחק: "נימוס הוא לא הצד החזק שלך" – אמר בחיקוי נזיפה – "המתנתי כל
כך הרבה זמן, אמתין עד שתתקלח. אני מאמין שתשמח לשמוע מה שיש לי לומר לך,
אז, אנא, נסה להתחשב בי."

"נתראה תוך מחצית השעה" – עניתי לו והשבתי את השפופרת לעריסתה.
הוא המתין לי בלובי, לבוש בחליפה בשלושה חלקים, שנתפרה, ללא ספק, בהזמנה.
מכיס החליפה, קשור בשרשרת זהב דקיקה הציץ שעון מעוטר בפיליגרין. לצווארו
ענב עניבת פרפר צבעונית.

התיישבתי והבטנו זה בזה: "למה לאף אחד מכם אין שם?" – פתחתי לבסוף והוא
צחק, חושף שיניים סדורות. באור יום הוא נראה פחות טבעי מאשר בלילה, מפוחלץ
משהו.

"שמות" – צנף בבוז – "דברים מיותרים לגמרי. מאפשרים לאחוז בך, לטלטל
ולהטיח אותך ארצה. נכס מסוכן ברגעים המכריעים."
הרמתי ידיים כנכנע: "דבר, ממילא אין לי לאן ללכת."

"או איך לחזור" – אמר, מהורהר לפתע – "זו היתה שיחה ממושכת בשפה גרונית
מאוד. כל הלילה עבדנו לתרגם אתכם."

לטשתי בו עיניים והוא החזיר לי במבט יציב: "הטלפון שלך תחת האזנה, כמובן" –
אמר באגביות – "אבל, כמו שהצעת, ביותר מהזדמנות אחת, ניגש לענין. אני מוכן –
ומסוגל – להסדיר לך פגישה עם סגנו של (וכאן נקב בתוארו של מי שצויין בזימון
למיניסטריון שנתן לי השוער במלון בלילה הראשון). – הוא אמד אותי, ממתין,
כנראה לתגובה, שלא הגיעה. הניד ראש בייאוש מעושה והמשיך:
"הדרך לממונה עוברת במשרד של סגנו." – הוא הרים יד, בולם את השאלה שציפה
שאשאל – "אינני יודע וגם לו ידעתי, אין לך זכות לשאול, או לי לענות. מה לנו ולזה
? אנחנו אנשי מעשה, מעוניינים בתוצאות. איך אתם קוראים לזה? בשורה

התחתונה." – שוב חשף שיני פנינים כמעט שקופות – "זו ההתמחות שלי, השורות
התחתונות. אני לא חוקר במופלא ממני, איני שוכח לעולם את מקומי או את
מידותיי. אני מתמחה בלימוד המגבלות שלי, לא חוצה גבולות גלויים וסמויים אך
מוסכמים. אני מקווה שהפעם לא תענה לי שדבריי אינם ברורים לך. אני עייף
מהעמדות פנים ואיני רואה סיבה להמשיך במעגל של הרחות הדדיות, כמו זוג כלבי
חוצות. מה הטעם להתחיל הכל מההתחלה בכל פעם?"

שוב חשתי מדקרה של רגשי אשם.
"תשתה משהו? הרשה לי לשאול אותך וברור שאינך מחוייב לענות. גם אין צורך
שתסביר לי מדוע אתה בוחר לשתוק, או שתתנצל על כך." – הוא הנהן ואני המשכתי
– "אתמול ביקרת בחדרי והשארתי לי את כרטיס הביקור הזה (מכיס המעיל שלי
שלפתי את הכרטיס הריק כמעט). היום אתה שליח של מישהו במיניסטריון, שגם

אם אינו מהבכירים, יש לו הכוח השמור לדמות בכירה יותר מהמשתמע מתוארו. למי אתה נאמן? במילים אחרות: עם מי אני מנהל משא ומתן?" הוא נראה נבוך והבעת פניו הומרה במסכה של כעס מיואש כשסיימתי: הוא התרומם למחצה ממושבו וגמגם: "אתה שואל ברצינות?" – אבל הוא לא המתין לתשובה: "אתה מנסה כל הזמן לזרוע אי ודאות." – ובטון מהורהר פחות: "אתמול אמרתי לך עד כמה אני מעריץ את התכונות הנדרשות כדי לשחק את המשחק שלך. אנשים נענשו במדינה הזו על הרבה פחות מזה. לפחות על פני השטח, הזמנים היו אחרים ובכל זאת, לא השתנו עד כדי כך." – הוא טפח על שולחן עץ עגול שהפריד בינינו ביד גדולה להפתיע: "אבל עכשיו נמאס לנו. אני מייגע לך במלוא החברות לחדול מההצגה הזו שאינה מקדמת כלל את ענייך ואת עניינינו." "וליי" – אמרתי – "לא נותר אלא לחזור בפניך על מה שעניתי לך אמש: האמן לי, אדוני, שאינני מבין על מה אתה מדבר." הפעם הגיב כמי שטעה בשיפוטו וחשב טיפש גמור לסוחר ערמומי. הבעה של כעס על עצמו ותיעוב כלפיי התפשטה על פניו: "יהיה כרצונך." – אמר, כמעט לעצמו – "אקבע פגישה עם הסגן. איתו אני ממליץ לך לדבר אחרת. לא באת לכאן לבלות חופשה, אלא להשיג מטרה מאוד מוגדרת ולחזור הביתה. בך ואם יותר לי לומר, בעקשנותך, תלויה הצלחת המשימה שלך וגם המועד שבו תוכל לשוב. כל זה ודאי ברור לך מאוד. נסיוןך הגס לשנות את המחיר שהוסכם מראש לא יצלח." קטעתי אותו: "אני יכול לחזור הביתה בכל עת. אני אדם חופשי." הפעם נחר בלעג גלוי, לא טרח לומר שלום ועזב את המלון ואותי, כוס המשקה קפואה בידו, באוויר, בדרך לפי.

X. הסגן

עמדתי שוב בפתח הגן של המיניסטריון, מחכך ידיים באוויר הקפוא, צועד במרץ ומתבונן בהבל פי. שומר הסף נגע במצחיית כובעו לאות היכרות, אבל לא החליף אתי מילה. המתווך הגיע דקות ספורות לאחר מכן, אמר "שלום" חטוף ויחד ניגשנו אל שומר הסף שרשם במרץ הערות בכתב יד קליגרפי ביומן גדל מידות. הוא התפנה אלינו והעמיד פנים כמי שאינו מזהה אותי. המתווך החליף עימו מילים בסטאקאטו של השפה המקומית ואז, כבדרך נס, לחץ שומר הסף על כפתור אדום בקיר והמחסום התרומם. לפני השתרע שביל, שחצה את הגן והוביל עד לדלת הארמון. מכרי נקש במקוש בעל ראש אריה וזקן במדי ארגמן מעוטרים בשנצים, בסרטים ובכפתורים למכביר פתח לנו את דלת העץ הגדולה. הוא רשם בדקדקנות ארתריטית את שמותינו בדף משובץ. הם היו האחרונים ברשימה ארוכה. דרך איזה שער נכנסו כל האחרים? בזמנים שצויינו לצד שמותיהם לא עבר אף אחד בשער שליידו המתנתי. "בוא אחריי" – אמר המתווך. עלינו במדרגות רחבות, צועדים על שטיח השחוק באלפי רגליים. לרגלי המדרגות, על מישורת, עמדו אנשים מזויינים וצמצמו עיניים חשדניות כשחלפנו עליהם. שמאלה וימינה ושוב שמאלה, על פני עשרות חדרים, שלטי שמות, בתי שימוש, עגלות מסמכים, עציצים, מושבי עץ, שולחנות שרזים וחלונות ויטראז' מאובקים. איבדתי את חוש הכיוון שלי. בקומה החמישית עצר המתווך, סידר את בגדיו, נתן בי מבט ביקורתי, משך בכתפיו ונקש בדלת. קול רך מבפנים ביקש שניכנס וכך עשינו.

מאחורי מכתבה גדולה, מגובבת מסמכים מרובבים ונושאת גלובוס גדול, חשמלי, ישב איש צעיר, שיערו פרוץ מעט, עיניו קרובות זו לזו, מקננות מעל אף נשרי. הוא חיך לעברי ואני חיבבתי אותו מייד, לא מעט מפני שהתעלם מהמתווך כליל. "שב בבקשה" – אמר. היה לו קול צמרי. הוא הזמין קפה, פטפטנו על דא ועל הא. בסוף אמר: "ידידנו המשותף" – מחוות יד בלי מבט, בכיוונו הכללי של המתווך – "מדווח לי (הוא הדגיש את המילה מדווח, הרי יכול היה לבחור במילה אחרת) שאתה כאן במרדף אחרי כתב יד אבוד של קפקא. הוא חלק חשוב ממורשתנו הלאומית, אתה יודע." הנהנתי והוא המשיך:

"מי שקרא את קפקא יודע מה זו היררכיה משרדית" – הוא צחק – "בעיקר, למי מותר לומר מה". המתווך החל לצחוק אבל הסגן ירה בו מבט מצמית. "אני סגנו של הממונה. ככזה אני מנוע מלשוחח איתך במישרין על הנושא. אותי אתה יכול להשוות לקרום התא: אני מנוע מהרעלים לחזור פנימה. האם אתה מחשיב את עצמך לרעלן ולו רק באורח פוטנציאלי?" הוא נשען לאחור בכורסתו.

השאלה הפתיעה אותי מאוד, אבל היה בי חלק שהיה מוכן לה. הנחתי מרפק על השולחן שלו והתכופפתי מעט לעברו: "כבוד הסגן" – פתחתי – "יורשה לי לומר לך במלוא הכנות: מאז שהגעתי הנה לא היה אירוע אחד או שיחה אחת שאני יכול לומר עליהם שהיו מובנים לי. אני פוגש אנשים המסרבים להזדהות, כמו ידידנו כאן. הם מאשימים אותי בהאשמות, רובן פרועות. אחרים מנסים לגייס אותי למטרות לא ברורות וכועסים כשאני לא נענה. למשל, האיש הזה" – ביד פשוטה הצבעתי לעבר המתווך ופניו של הסגן נעו בסימפטיה – "פעם הוא משאיר לי כרטיס ביקור של קרן כלשהי לשיקום אוצרות תרבות ופעם הוא מפגיש אותי איתך במיניסטריון. בין לבין אני מקבל ממנו את הרושם שבין השניים שוררת יריבות. אחר כך הוא מכחיש את זה בהבעה נעלבת ומשמיץ איומים. מה אני אמור להבין מכל המהומה הזו?"

הסגן שף את רקותיו: "הזהירו אותי שאתה לקוח קשה. כמוך, אני מתעב טפילים המתפתחים על גבן של עסקאות. אבל חשוב היכן היינו היום בלעדיו? מי היה מארגן את המפגש הזה? אני מכיר בתרומתו. אתן לך דוגמא: ביקשתי ממנו לעשות לי ולך שירות ולהתחנך בפניך לדבר איתנו בגלוי, לחשוף את הקלפים. מה הטעם במשא ומתן שבו לא ברור לצדדים על מה הם דנים? מה הטעם במקח ובממכר בלי עמדות פתיחה? אני מודה, יש בינינו אסימטריה: אני מייצג מדינה ואתה אדם פרטי ומייצג אינטרסים פרטיים, לא רק שלך, אני מקווה." – הוא עשה הפוגה קלה, כמעט בלתי מורגשת ובחן את תגובתי – "הפער הזה והעובדה שאתה אורח מחייבים אותי לקבוע את הסטנדרטים שיאפיינו, בודאי מצידנו, את כל המגעים שלנו בהמשך:

פתיחות, כנות, שיתוף פעולה, הסכמה על מטרות, יעילות, תרומה הדדית. מהשיחה הזו עולה שכל אלה מקובלים עליך ומנקודת ההנחה הזו – שאתה, בתגובתך, יכול להפוך אותה לודאות – אמליץ בפני הממונה עליי לפגוש אותך. כעת תורך." לא ראיתי טעם להמשיך לנהוג באיפוק: "אולי נתחיל מזה שתספר לי מה אתה יודע, מה זאת הקרן לשיקום אוצרות תרבות ומה מערכת היחסים בינה לבין המיניסטריון הזה?" עיניו של הסגן נערכו לפתע:

"אתה שואל אותי מה זו הקרן לשיקום אוצרות תרבות?" – חזר בקול שאצר בו אלימות שקטה – "הבנתי נכונה את שאלתך?"

"רק את חלקה" – עניתי בקוצר רוח – "שאלתי גם מה הקשר בין הקרן הזו והמיניסטריאון."

"איני בטוח מה מסמיך אותך לשאול את השאלות האלה ולקבל עליהן תשובות" – קשה היה לשמוע אותו, כל כך הנמיך את קולו – "אפילו לעיתונאים או לחברי פרלמנט אין כאן את החוצפה שאתה הפגנת. ככה זה אצלנו." – הוא הדגיש את המילה האחרונה. אדוות זעם חלפה בסדירות בפניו – "לעצם הענין, קשה לי מאוד לקבל את שאלתך כדרישה תמימה, גם אם מחוצפת, לקבלת מידע. אני רואה בה ניסיון בוטה לעוור את עיניי ואת עיני המיניסטריאון הזה. ניסיון פלילי, כמעט הונאה שמטרתה השגת יתרון בלתי הוגן במשא ומתן. לולא החשבתי כל כך את השגת האוצר התרבותי הזה ואת שיקומו – האמן לי שהיית מגורש מהמדינה הזו בתוך 24 שעות." – בצווארו השתרגו ורידים כחבלים – "לצערך, אנחנו תלויים זה בזה. אבל אני, אישית, איני מוכן להמשיך להיות מושם ללעג ולקלס. זה מחיר שאינני מוכן לשלם, ברור לך?"

"לגמרי לא" – עניתי בשלווה – "על מה אתה מדבר ובאיזו דרך התיימרה ההתפרצות שלך לענות על שאלתי?"

הוא זינק ממקומו כנשוך נחש :

"אדוני" – סינן בארסיות – "אני מאמין שהראיון הזה הסתיים. אתה תקבל את הפגישה שלך עם הממונה עליי אבל אם עד עכשיו האמנתי בחפותך ובכנות מניעך, אציג כעת תמונה הרבה פחות חיובית בפניו" – מבטי המשתאה רק הוסיף שמן למדורת ההתפרצות : "ואל תספר לי שאינך יודע מה היא הקרן לשיקום אוצרות תרבות. אתה עושה נזק עצום לענייך ומסבך את חיי כולנו שלא לצורך. הרי ברור לך שלא נזוז מילימטר מהתנאים שסוכמו בינינו."

לפתע עקף את השולחן ותחב את פניו בפניי : "המקצוע שלנו הוא לדעת והתחביב שלנו הוא ללמוד. בניגוד לדימוי הרווח אצלכם, אנחנו יסודיים, מעודכנים ומוכנים לכל. הקרן רכשה עבורך את כרטיס הטיסה שלך, הזמינה עבורך חדר במלון, משלמת לך את כל הוצאות הנסיעה הזו – ואתה מעז לשאול אותי מה זו הקרן?"

התבוננתי בעיניים הבוהקות שלו. הקול שלו נסדק בטונים הגבוהים. הפגישה הסתיימה. המתווך יצא לפניי, חפוי ראש וסגר אחריי את הדלת. במדרגות לא אמרנו מילה. רק כשיצאנו אל הגן אמר :

"אני מקווה למענך שאתה יודע מה שאתה עושה – למענך ולמען כולנו."

XI. המחאה

"אנו מקווים שהטיסה והמלון שארגנו עבורך משביעים את רצונך. אנו מבקשים חמש דקות מזמנך כדי לאפשר לנו להציג את עצמנו. הקרן לשימור אוצרות תרבות הוקמה לפני מספר שנים כיוזמה משותפת לכמה אנשי עסקים ופוליטיקאים בדימוס. כל אחד מהם גייס תרומות מחוגי מכריו, חבריו ושותפיו לעסקים. בקרן הצטבר, נכון ל-31 בדצמבר בשנה שעברה, סכום העולה על מיליארד דולר.

למדינות רבות בעולם חסרים המשאבים הנדרשים כדי לשמר את אוצרות התרבות הנמצאים בטריטוריה שלהן, לשחזר, לשקם אותם, להגן עליהם, או להעמידם לרשות הציבור בין במוזיאונים ובין באמצעות מדיה אלקטרוניים. מחסור זמני זה בכסף ובידע מקצועי עלולים להוביל לבכייה לדורות. אוצרות אומנות רבים עשויים לרדת לטמיון. תהליכים רבים הם בלתי הפיכים. מטרתה של הקרן היא למנוע כל זאת.

באחרונה צצו שמועות עקשניות, בייחוד במדינה שבה אתה נמצא, בדבר קיומו של כתב יד של פרנץ קפקא, שנחשב עד היום לאבוד. גם אם ערכו הספרותי של כתב היד הזה מוטל בספק – ערכו ההיסטורי לא יסולא בפז.

למרות כל מאמציו, נכשלו באיתור כתב היד. ברור, שמי שמחזיק בו, אם אכן הוא קיים, ממתין לקבלת ההצעה הגבוהה ביותר. גורמים רבים כבר מעורבים בפרשה וזה מקשה על ניהול משא ומתן דיסקרטי והוגן. לכן בחרנו בך. ודאי תבין מדוע. בשל נתוניך האישיים והביוגרפיה שלך אתה כשיר יותר מכל אדם אחר להשיג את כתב היד הזה.

מובן, שנממן את כל הוצאותיך : טיסות במחלקת עסקים וחדרים זוגיים במלונות חמישה כוכבים וכן כל הוצאה, הנובעת משהייתך במקום ומשליחותך למעננו. לא נממן הוצאות פרטיות.

אם תצליח להשיג את כתב היד עבורנו, תהיה זכאי לשכר שיוסכם בינינו בחוזה נפרד.

מצורפת בזאת המחאה על סך מאה אלף דולר. סכום זה מיועד לתשלום מקדמה במסגרת משא ומתן ולרכישת כתב היד הזה בלבד. נבקשך לא לעשות בו שימוש לכל צורך אחר.

אנו עומדים לרשותך בכל דבר וענין ומאחלים ל ולנו הצלה שלמה.

בכבוד רב,

הנהלת הקרן.

נייר המכתבים היה עבה ובגוון קרם חום בהיר. לוגו בגווניו של כסף הוטבע בו וכן שם הקרן באותיות סגולות. שוב נעדרו כל פרטים מזהים : כתובת, מספרי טלפון, או פקס, דואר אלקטרוני. אחורי הדף היו חלקים. המעטפה היתה תקנית ונקייה מכל מידע. היא לא נשאה חותמת דואר. לא טרחתי לשאול בקבלה במלון מי מסר אותה. לא הייתי נענה.

ארוזה בגליון הנייר המקופל נחה המחאה. היא נשאה את שמו של עורך דין שמשרדיו במקלט מס ידוע. ההמחאה היתה לפקודתי. כתב היד היה מרובע אך נשי. החתימה – על גבי חותמת – היתה של העורך דין : מסולסלת, שחצנית, בהינף אחד. למחרת היום השגתי את מספר הטלפון שלו. משיבון ענה לי. השארתי שלוש הודעות. אף אחד לא חזר אליי בתשובה.

XII. העיר העתיקה

”לא תתנגד שאצטרף אליך ?”

המתווך המתין לי בפתח המלון, כובע מצחייה אחוז בידו האחת, ידו השנייה תחובה עמוק בכיס מעיל גשם שחור. רק עכשיו שמתי לב כמה קלוש וקשי השיער שלו, כמה הוא מפלבל בעיניו ומטלטל את גופו ולפרכוסים שאדוו בפניו. הוא לא היה רגוע והוא מולל כובע פנמה בין אצבעותיו עד שאיבד צורה.

לא עניתי לו אבל פתחנו בהליכה מזוהרת לעבר גרם משופע בראש גבעה נשקפו גנים וארמונות. שעה ארוכה הלכנו מבלי לומר דבר, מתנשמים ממאמץ, מוחים זיעה, מדי פעם עוצרים ומטלטלים רגליים מהברכיים ומטה.

המתווך משך בחצי עיגול, דרך ערוגות פרחים מטופחות, שנשקפו אל העיר, עד לרחוב שקט וקטן שהתחבא בחצר האחורית של ארמון.

"קפקא עבד כאן בערבים" – אמר והצביע על בית חד קומתי – "כולם טועים וחושבים שגר כאן. אפילו העירייה מטעה את התיירים, אבל הוא רק עבד כאן. זה היה שבע שנים אחרי שכתב את העיר והילד, כתב היד האבוד".

"שנמצא" – אמרתי והוא תיקן אותי : "שייתכן שנמצא" ושוב שתקנו.

"דבר" – אמרתי – "לא הצטרפת אליי כדי לדון בקפקא".

"הפגישה עם הממונה" – אמר המתווך – "עולה כסף. כולנו רעבים. הסגן רוצה משהו, אני חייב להתפרנס, הממונה רוצה לסיים את הארמון המודרני שהוא בונה מחוץ לעיר. הזמן של הממונה הוא סחורה שאנחנו קונים ממנו ומוכרים לאחרים."

"ציפיתי לזה" – עניתי – "כמה?"

"מאה אלף דולר" – אמר המתווך ונשימתו נעתקה – "אף לא אגורה מכיסך הפרטי, רק מה שקיבלת במעטפה הבוקר."

"כמה עולה לך המידע השוטף הזה ממשרד הקבלה של המלון המפואר שלי?" – נימה של רוגז בקולי והוא החל להצטדק :

"אי אפשר להרוויח בלי להשקיע. זהו רק חלק קטן – החלק הגלוי – של ההוצאות שלי. האמן לי שהסכום שנקבתי בו כבר מחולק מזמן ולי אישית לא נותר ממנו דבר."

"התשובה היא לא" – חתכתי בדיבור המתייבב שלו – "או שתהיה הגיוני, או שתיאלץ להתפרנס באמצעים אחרים."

הוא נאנח : "אביו של קפקא היה סוחר טוב, יהודי. כל היהודים קשים במסחר. הוא בנה את עצמו מאפס. בסוף חייו היתה לו חנות גדולה לדברי מותרות בלב העיר. כשנרד מהטירה נוכל לבקר בה, היום יש שם חנות ספרים."

"התשובה היא עדיין לא" – אמרתי. בני עשרה רדפו אחרי כדור ענק בדמות גלובוס כחול ועליו משורטטות היבשות בצהוב. הם דחקו בכדור והוא התגלגל במורד הרחוב, עד לשער ברזל גדול.

"אין לך קצה של חוט" – המתווך ניסה לשכנע – "אתה תרוויח הרבה יותר ממני אם תמצא את כתב היד. צרות עין לעולם אינה מדיניות נבונה. אני הנתיב היחיד שלך הן לקרן והן למיניסטריון. כדאי לך לוודא שאני בצד שלך ולא בצד של מי שכתב היד ברשותו."

העפתי בו מבט ושבתי להתבונן בצריחיה של קתדרלה שנבנתה במשך אלף שנים :

"אתה מבלף" – אמרתי באגביות – "אין לך מושג אצל מי נמצא כתב היד. לו היה לך – לא היית מדבר איתי. באשר למיניסטריון – התרשמתי שהענין שלהם לדבר איתי אינו נופל מהענין שיש לי לדבר איתם. כולנו יודעים שרק דרכי ניתן להגיע אל כתב היד הזה."

"אז כל הזמן העמדת פנים!" – קרא המתווך בהשתאות – "מחמאותיי, אפילו הערצתי, אדוני! הצלחת לשטות בכולנו. אתמול כבר השתכנענו שאינך האדם הנכון, שבאמת אינך יודע דבר, שהגעת לכאן בטעות, אולי מקרה של בלבול זהויות. כל כך רווח לי לשמוע אותך. עכשיו, שזו רק שאלה של מחיר, אני ניצב על קרקע מוכרת." הקפנו את הקתדרלה, עושים דרכנו סביב למזרקות מפוסלות ולחומרי בנין שהיו מקובצים בערימות קטנות. הבניינים כולם היו לכודים בכלובי פיגומים וברשתות ירוקות, כאילו היו חיות קדמוניות בספארי מסוייט. שרתה קדחתנות רנסנסית, יקיצה מתרדמה ממושכת. המתווך לא שם לב לכל אלה, רק נעץ בי עיניים בוערות, ממתין למוצא פי.

"ראה" – אמרתי – "יש לי הצעה על בסיס אחר לגמרי. מה דעתך על עשרה אחוזים ממה שאקבל אם נשיג יחד את כתב היד?"

הוא צמצם עיניים בתערובת של השתאות וחשדנות, מגרד בזרת כפופה את הערוצים העמוקים במשולש שפתו העליונה: "יש משהו שאני לא יודע?" – שאל בהיסוס – "משהו שעשוי להשפיע לרעה על סיכוייך להשיג את כתב היד? אני לא בטוח שאתה מוסמך להציע מה שאתה מציע."

שתיקה ואז, בנשיכת שפתיים: "מדוע שתציע לי פי כמה ממה שדרשתי ועוד תרמוז לי שתפקידי – הזוטר – מקנה לי מעמד של שותף?" – הוא פנה אליי בעיניים מאשימות ואחז בדש מעילי: "אמרת נשיג במקום אשיג, לא כן?"

ביטלתי את חשדותיו במשיכת כתף: "סמנטיקה" – אמרתי בחומרה – "פלפולים לא יובילו אותנו לשום מקום. במצבנו הנוכחי, עם הפיגור שהצטבר, לנוכח המכשלות הבלתי צפויות, אלה מותרות. אני נדיב על חשבון העתיד וקפוץ יד ביחס לכסף בכיס, מה חריג בזה? כמי שמתוודך למחיתו, הפסיכולוגיה הזו מוכרת לך. יש לך מידע מלא מהקרן, אני מניח?"

הדרך לדעת היא להעמיד פנים שאני יודע. כל תגובה אחרת התפרשה כהתממות, כהסתרה מכוונת, כקשירת קשר. בורות נענשה. עוני היה מביך, המוסר היה מכשול בדרך להיחלץ ממנו. העיר השתרעה לפנינו, פנורמית, מרוקעת מתכת בצריחי כנסיות. פעמונים דנדנו את השעה והשמש היתה אוהדת. המתווך חשב.

"כך" – אמר כשהתחלנו לרדת בגרם מדרגות רחב, בין דוכנים של מוכרי מזכרות וציירים בפרוטה – "אתה יודע שיש לי מידע מלא מהקרן ומהמיניסטריון. אני מאמין שלא היית מדבר איתי כלל בתנאים אחרים. בכל זאת, לא ציפיתי ... לא ציפינו להצעה נדיבה כזו, כמעט לא מוסרית. אני לא בטוח שאני יכול להסכים מבלי להתיעץ."

גיחכתי: "עם מי? עם הקרן, עם המיניסטריון? אתה מוגבל, חשוף להשלכות שליליות, שהן תוצאה של חוסר דיסקרטיות ..."

הוא נרעד והרים את ידו כמבקש להתגונן בפני אסון המתרגש עליו:

"בסדר" – אמר בשפלות רוח – "אני מקבל את תנאיך. אני בידך, המצב הנצחי של המתווך." – חייכתי והוא השיב לי בחיוך רפה.

הושטתי לו יד ולאחר שנייה כמעט בלתי נתפסת של היסוס, לחץ אותה. את שארית הדרך עשינו בהליכה מזורזת.

XIII. מלאות החיים

בבוקר קמתי בתחושת מלאות שהרחיבה את עצמה והקיפה את כל הסובב אותי. הנוף מחלוני היה ירוק ועשיר, המכוניות רחוצות, המולת הצופרים מרגיעה. שכבתי במיטה, ראשי מונח על כר מותפח. הבטתי בבהרות האור על הטפט הפרחוני.

היה בי רצון לעשות מעשה, כלשהו, לא משנה מה. בן 36, ביקרתי כמעט בכל מקום, הכל קרה לי, חייתי באינטנסיביות, כפל חיים. העושר הזה עורר בי דחף לשיר, לפרוץ מהחדר מתוך ודאות בהתארעותה של ההרפתקה הבאה.

חשבתי על קפקא, על הכתיבה שלו, על הסבל של להיות קפקא ועל הסבל הכרוך בלא להיות קפקא. אם אכן נמצא כתב יד אבוד, להיות הברוד שאחרי מקס ברוד, זה כמו להיות שמינית שבשמינית של קפקא.

החלטתי לאכול ארוחת בוקר במלון. לא הייתי כלל רעב ובבקרים, בדרך כלל, נמנעתי מלאכול. מזון היה כרוך אצלי בתחושת נמנום.

"אנחנו כאן" – קרא אליי הסגן משולחן שטבל באור שמש במרפסת חדר האוכל – "כבר הזמנו לך תה בחלב, אבל לא היינו בטוחים מה תרצה לאכול."

המתווך צחק בכל לב, טופח ביד אחוזת במזלג על ירכו ומיישר, באותו הזמן, מין אפודה מכופתרת שלבש.

עמדתי ולטשתי בהם עיניים. אני עצמי לא ידעתי שארד לארוחת הבוקר דווקא היום. כמעט הלכתי לטיול בגן הגדול שהשתרע בסמוך למלון ומעליו. הם חזרו ונופפו לי בידידות ואני הגבתי בתנועה חלושה, כמעט בלתי נראית, של פרק היד.

"אדוני?" – הלכתי אחרי המלצר אל השולחן, משכתי לאחור כסא לא נוח והתיישבתי.

"אני מחמיא לכם על המודיעין" – אמרתי בעגמומיות. אולי בשל נימת הנכאים ואולי בגלל התוכן של דבריי, פרצו שניהם בצחוק פרוע, מדמעים, מכים בירכיהם, אוחזים איש בכתפי רעהו וחובטים בשולחן.

"אני שמח להסב לכם רגעים של נחת" – הדברים האלה עוד החמירו את התפרעותם. הם השתנקו, התנשפו, מחו דמעות בשרוולי מעיליהם ושאפו רוח בעוויתיות השמורה לחולים קשים.

מהלתי חלב בתה וערבבתי בתנועות מדודות. היססתי אם לטבול את גבישי הסוכר המרובעים בתה (הוא עלה בהם כזיהום חום), או להטיל אותם לתוכו ולבחוש.

"שמע, אתה אדם מיוחד במינו" – לעלע הסגן. לפתע הרצין והמעבר היה חד. הוא גחן אליי, כמעט פוזל ממאמץ: "המדינה הזו לא מה שהיתה פעם, האמן לי. אני יודע, שכאיש המערב, הסימפתיה שלך נתונה לסדר החדש. אבל ההיכרות המוקדמת שלנו נותנת לי את הזכות, אפילו החובה, להזהיר אותך ששום דבר לא השתנה. כאן נקל להחליף אידיאולוגיה או להמיר דת מאשר לבחור את החולצה שבה תיראה בארוחת הבוקר. אנחנו נאמנים לאנשים, לא לרעיונות." – הוא הבזיק אליי חיוך שינני ואני חשבתי כמה מבוגר יותר הוא נראה באור היום, בשר מושחת, קפלי שומן, טבעות כבדות זהב על אצבעות שעוותיות תפוחות.

"מאז פגישתנו הראשונה" – המשיך הסגן (המתווך לא עשה דבר מלבד למרוח פרוסות לחם בחמאה) – "אני חושב עליך בחיוב. הרשמת אותי כאדם נחוש החלטה, ערמומי במידה, ישר עם שותפיו, שהרי לא ניסית לעקוף את ידידנו כאן. אני מרגיש שאני יכול לדבר איתך גלויות ואפילו להפקיד סודות בידיך. אנשים כאן אימצו סגנון דיבור נטול אמירה, בלי תוכן. מסך עשן של מלל, ערפל של הגאים ועיצורים. לדוגמא: ההצעה שהצעת לידידנו כאן נתפסה על ידו כמלכודת. כמי שרגיל להמעיט ולצמצם את עצמו, בהיותו מתווך, הוא פיתח את האשליה שהוא נחות מרוב האנשים, טפיל בגוף החברה המהוגנת, אפילו לא הערת שוליים בהיסטוריה של עצמו. בדרך הטבע, הוא מעצים את תבונתם, כישוריהם ואפילו את נתונייהם הפיסיים של אלה שעומדים בא במגע. במקרה שלך אני מסכים איתו. נתונך הטבעיים, החינוך שקיבלת, ההיסטוריה האישית שלך, הסביבה העדיפה של המערב – כולם חברו להפוך אותך לעליון עלינו. אבל אין בדך זדון, קל לחוש בזה. זהירות טבעית, ודאי, אפילו הסתייגות, או פחד. לא זדון. אנחנו מקבלים את הצעתך הנדיבה ברגשי התודה והשמחה הראויים לה. הפגישה המתאימה במיניסטריון, עם הממונה עליי, תאורגן בהקדם האפשרי."

"מי מכם יידע את הקרן?" – שאלתי, מוחה את פי במפת בד ומביט בכתמים שהתהוו עליה. הם החליפו מבטים ביניהם ושבּו והביטו בי במצוקה. לא ידעתי מה אני שואל, אבל בכל פעם שהזכרתי את הקרן, הם הגיבו. קיוויתי לאסוף את התגובות האלה לכלל תצרף תשובה, כפי שמשחזרים רצפת מוזאיקה בחפירה ארכיאולוגית. המתנתי, לא התכוונתי להקל עליהם. לגמתי מהתה. הסגן נשבר ראשון. הוא כעכע וזז במקומו בחוסר מנוחה: "חשבנו שאתה תהיה זה שמודיע להם על הסיכום עם המתווך."

"הם לא יאמינו לי לעולם. הם יחשבו שאני כורת איתו, או אתכם, במיניסטריון, ברית צדדית שיכולה להיות מכוונת רק נגדם."

קלעתי למטרה. הסגן עפעץ במבוכה והמתווך התכופף אליו ולחש משהו באוזנו, מסתיר את פיו ביד מקונכת. לא התעניינתי בתכניהם הקטנים. הסגן הקשיב בתשומת לב, נד בראשו מדי פעם ומעיף בי מבטים כנים שנועדו לזרוע בי את התחושה שאין ממה לחשוש, שאין הם זוממים נגדי דבר. המתווך סיים את דבריו ונשען אחורה בכסאו, ארשת של שביעות רצון על פניו. הסגן אמר: "אנחנו מסכימים למסור לקרן דיווח מלא ונאמן על מה שהוסכם בינינו. אבל בתנאי שנחזור להבנה המקורית. כרגע, אנחנו שותפים בברית בלתי נוחה שנובעת מחוסר ידיעה. ידע מקנה לצד היודע יתרון שאין בכוונתנו לוותר עליו. נחסוך לך את האי נעימות שבהכרח לספר לקרן על העסקה הלא מתקבלת על הדעת שעשית – ואתה תחסוך לנו את האי נעימות שנובעת מבורותנו ביחס למניעך." "אין שום בעיה" – אמרתי בשממון מופגן. על פניהם התפשטה הבעת המאמץ להמנע מתקוות פרועות מהולה במאמץ להסתיר זאת מפניי.

XIV. זיון

בערב שלחו לי אישה ואני זיינתי אותה. היא היתה קטנה והיו לה כפות רגליים יפות ושיער שחור שנשר בקווצות מתות על הכר הלבן. היא לא אמרה מילה לפני הזיון, בזמן הזיון, או לאחריו. שתקה והניעה את אגן הירכיים שלה בקצב החדירות שלי. כשגמרתי בתוכה, עמדה, הצמידה נייר טואלט לאיבר המין שלה והספיגה בו את הזרע. אחר כך, כשהיא מתעלמת ממני לחלוטין, יצאה מהחדר וסגרה אחריה את הדלת באיטיות. שכבתי על גבי והבטתי בתקרה. חשבתי על הבושם החזק שלה ועל מי ששלח אותה. חשבתי עליה מתפוררת בשחור במיטות זרות. זכרתי את טעם הבשר שלה. אחר כך, תקוף בחילה, קמתי והתקלחתי ארוכות, מקרצף אותה ממני. נשים היו אמצעי מוכר. אבל המקצועיות שאלו שאלות, משהות את האורגזמה, כמו פרס נכסף לתשובה הנכונה. זו לא אמרה מילה, לא נאנקה. זה היה דו שיח של זיעה וזרע, לא של מילים. אולי היתה פרס. כששבתי לחדר, המיטה היתה מוצעת, כר לבן נח בה, בלי שיער, שמיכה מקופלת כדי מחציתה. כבר לא הייתי בטוח שאין מדובר בחלום. אוננתי בשירותים כדי למחוק את זכרה.

XV. המשטרה החשאית

לא הספקתי להתבונן בלוח השעות הזרחני, כשנפרצה הדלת במהלומות שעקרו אותה מציריה. הפרטים הלא מהותיים: שרשרת הבטחון המתנופפת, ברגים נוקשים בנופלים על הרצפה.

שני אנשים נכנסו לחדר, הודפים מלפניהם את הדלת המתנוודדת, לבושים בחליפות זולות, מדיפים ריח זיעה קרושה. הם נעמדו ליד המיטה, אחד מכל צד, ידיהם שלובות וכובעי המצחייה הכחולים שלהם מוזחים לאחור. אני זוכר שלא פחדתי. המעמד נראה לי מתבקש, המשך טבעי. שאלתי: "מי אתם?" והם הציגו תעודות גדולות, מעוגנות בפלסטיק עבה. נסענו במכונית זעירה ואני והמלווה שלי התכופפנו זה אל זה במושב האחורי. בבנין דמוי בית משרדים אפור רשם יומנאי את הפרטים: שם, כתובת המלון, תאריך ההגעה למדינה, תאריך העזיבה המשוער. בגלל השאלה האחרונה לא חשתי מאויים. רק כשהופשטתי וצולמתי בעירום חלחלה בי תחושה כבדה של אסון.

אפסנאי לא מגולח וטרוט עיניים רשם בטופס את החפצים שהוחרמו ממני. חתמתי והוא חתם ותייק בחגיגות מודגשת את הטופס בקלסר גדול וממוספר. מי שעצרו אותי עזבו ובמקומם הגיע סוהר – כך נראה – במדים ותחב שלוש אצבעות מתחת בית שחיי באחיזה כואבת. כיוון אותי אל מסדרון ארוך, מואר בנורות ניאון מסורגות. בסיומו, עלינו במדרגות מתכת מהדהדות אל מסדרון נוסף מאבן. בקצהו, ממש לפני חרך ירי צר שהשקיף אל חצר מרוצפת, היה התא שלי. הסוהר הביט בי במבט סתום, פתח את דלת הברזל, הצטודד והניח לי לחלוף על פניו אל תוך התא. אחר כך טרק את הדלת והרבה בקולות חריקה ושקשוק. כשסיים לנעול, הפנה אליי עורף והתרחק במורד המסדרון. שעה ארוכה התבוננתי בדלת הצבועה באפור פלסטיק מתקלף ואחר כך בתא : תקרה בלתי שווה, נורה עירומה ומרקדת, כתלים חרוצים ומשורבטי גרפיטי, דרגש אבן ירוק שחור מגיל ומאיזוב, מרצפות